

[Bladt.]

Jeg kan med disse bemærkninger på udvalgets vegne indstille lovforslaget til vedtagelse med det af landbrugsministeren stillede og af udvalget tiltrådte ændringsforslag.

Ministeren for offentlige arbejder (Carl Petersen): Jeg vil gerne takke for udvalgets indstilling og anbefale ændringsforslaget.

Hermed sluttede forhandlingen.

§§ 1 og 2, det stillede ændringsforslag, § 3, således ændret, og §§ 4—9 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den følgende sag var:

Første behandling af forslag til lov om tillæg til lov nr. 129 af 12. april 1911 om handel med smør og fremmede landbrugsprodukter m. m.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1205; fremsættelsen findes i tidenden sp. 2529).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om tillæg til lov nr. 95 af 1. april 1925 om tilvirkning og forhandling af margarine m. m.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1213; fremsættelsen findes i tidenden sp. 2530).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Lund Jensen: Forslag til lov om tillæg til lov nr. 129 af 12. april 1911 om handel med smør og fremmede landbrugsprodukter m. m. afviger jo ikke i princippet fra den nugældende lov. Det tilsigter kun at føre loven à jour i henhold til den udvikling, der er sket. Jeg er enig med den højtærede landbrugsminister i, at loven af 1911 trænger til en revision, men jeg anser det ligesom

ministeren for at være hensigtsmæssigt at udskyde revisionen, indtil vi har set resultatet af de forhandlinger, der i den kommende tid skal føres med England om betingelserne for den fremtidige eksport af landbrugsprodukter.

Den udvikling, vi er inde i, hvor mejeribrugets forsøger at oparbejde et marked for eksport af pakkemør, gør det imidlertid påkrævet at foretage visse ændringer i de gældende bestemmelser om kvalitetskontrol og kvalitetsmærkning af eksportsmørret. Der er jo ingen tvivl om, at en meget væsentlig årsag til, at det danske smør har hævdet sig så godt i konkurrencen på verdensmarkedet, er den garanti for en ensartet kvalitetsvare, som lurmærket giver det køvende publikum. Ganske vist har de danske producenter i den periode, hvor smørret var rationeret i England, med god grund været utilfredse med den behandling, man har givet vort fortrinlige produkt som følge af, at det danske smør meget tit blev oplagret for længe og blev opblandet med smør af ringere kvalitet, sådan at vi ikke i den tid har været i stand til at garantere de engelske forbrugere, at de fik et virkeligt dansk kvalitetsprodukt. Nu, hvor detailhandelen med smør igen er fri i England, samtidig med at man forsøger at gå over til at forhandle smørret i detailpakninger, gælder det om, at vi hos det engelske publikum skaber samme tillid til dette produkt som i sin tid til det danske lurmærkede drittelsmør. Det er det, som det forelagte lovforslag tager sigte på, og jeg kan på mit partis vegne tilsiage vor anbefaling.

De øvrige ændringer i lovforslaget forekommer mig at være af mindre betydning. Det er sikkert rigtigt, som det er foreslået, at imødekomme mejeribrugets ønske om at lempe på bestemmelserne om engrosomsætningen på hjemmemarkedet, men til gengæld for den større frihed, der gives, må mejeribrugets underkaste sig en skærpet kvalitetskontrol med eksportsmørret og betale de omkostninger, der er forbundet hermed.

Den foreslåede ændring af bestemmelserne om, at udenlandsk smør, der forhandles her i landet, fremtidig skal mærkes med oprindelseslandets navn i stedet for som hidtil blot at skulle være mærket „udenlandsk“, kan formentlig ikke vække større modstand, så meget mindre som der, i hvert tilfælde

[Lund Jensen.]

ikke hidtil, synes at være indført udenlandsk smør her i landet i noget videre omfang.

Det andet lovforslag, der går ud på at forbyde fremstilling af margarineost, kan næppe heller vække megen modstand, da denne vare, efter hvad der er oplyst, ikke har været fremstillet her i landet i de sidste 30 år. Hvis vi imidlertid med dette forbud vil være i stand til at skabe vor stadig voksende osteproduktion en bedre afsætningsmulighed på verdensmarkedet, skal der fra mit partis side ikke lyde indsigelser derimod.

Med disse bemærkninger skal jeg på mit partis vegne anbefale de to foreliggende lovforslag til vedtagelse i det høje ting.

Peder Christensen (Rebild): Det foreliggende lovforslag tilsigter en ajourføring af loven om handel med smør og fremmede landbrugsprodukter af 1911 med tillægslove. Jeg er enig i, at man snarest bør tage hele denne lovgivning op til revision; det er et spørgsmål, om det ikke havde været rigtigere at gøre dette allerede nu. Det kan sikkert ikke være formålstjenligt, at man i samme lov fastsætter bestemmelser for kontrol med og omsætning af dansk og udenlandsk smør sammen med en hel række andre landbrugsprodukter.

Den nuværende lovgivning er en bemyndigelseslovgivning, og det gælder altså også det foreliggende lovforslag. Det kan måske ikke være anderledes, det er jo nødvendigt med en effektiv kontrol med det smør, vi eksporterer. Indtægterne ved eksporten af mejeriprodukter er så betydningsfulde for landbruget, ja, for hele samfundet, og kvaliteten er af en så afgørende betydning for eksporten, at vi såvidt muligt må sikre os, at det, vi sender ud af landet, opfylder de krav, importlandene stiller.

Det må også være rigtigt at stille visse krav til eksportørernes lagre og til forholdene under transporten. Der gøres en stor indsats fra mejeribrugets side for at fremstille produkter af høj kvalitet, og så må man også sikre sig, at disse produkter ikke taber i kvalitet under transport og lagring. Eksporteres der enkelte små partier af en dårlig kvalitet, kan det blive til skade for hele eksporten.

England er jo hovedmarkedet for smør,

ikke alene smør her fra landet, men for smør fra alle smøreksporterende lande. Før krigen solgtes det meste af smørret i den engelske detailhandel fra klump — fra drittel. Dette forhold er ændret i de sidste 15 år. Nu sælges det meste af smørret i pakker, og pakningen foregår på engelske pakkerier. Dette gælder for vort vedkommende bortset fra småpartier, vi forsøgsvis har eksporteret som pakkesmør. Men hele spørgsmålet om pakkesmørret har været og er til undersøgelse, og de erfaringer, man hidtil har gjort, går ud på, at ompakningen af smørret, hvadenten den foregår i England, eller den foregår her i Danmark, betyder en forringelse af kvaliteten. Vore kunder forlanger pakkesmør, og vore undersøgelser viser, at den bedste kvalitet opnås ved pakning direkte fra kærnen. Man må derfor forvente, at emballeringen af smørret i de kommende år vil skifte karakter, og det må anses for rimeligt og rigtigt, at de bestemmelser, der vedrører emballage og vægt, også kommer til at omfatte pakkesmør.

Vi hilser med tilfredshed, at man i forslaget åbner mulighed for friere omsætning på hjemmemarkedet, men her vil der også være et rimeligt hensyn at tage til smørhandelen. Det anføres i bemærkningerne til lovforslaget, at det muligvis kan være formålstjenligt, at eksportørernes bedømmelser og undersøgelser af smørret i et vist omfang overtages af smørkontrollen. Jeg ved ikke, hvad den højtærede landbrugsminister tænker på her; jeg ville gerne, om det kunne blive uddybet lidt nærmere. Forholdet er jo det, at tidligere har man ligefrem stillet som en betingelse til de autoriserede eksportører, at de for at kunne drive eksporthandel skulle foretage regelmæssige lagerbedømmelser.

De ændrede bestemmelser om mærkning af udenlandske landbrugsvarer kan vi tiltræde.

Der kan være enkeltheder, som vi bedst kan drøfte i et udvalg, og da man ikke på forhånd har drøftet forslaget med smørhandelens udøvere, vil det også være rigtigt, at forslaget kommer i udvalg, så de kan få lejlighed til at gøre deres synspunkter gældende.

Vi kan tiltræde det andet lovforslag, der er til behandling, forslaget om forbud mod fremstilling af margarineost.

Reedtz-Thott: Må jeg indlede med at omtale lovforslaget om forbud mod fremstilling af margarineost og herom blot sige, at et kategorisk forbud mod fremstilling af margarineost nok i formen kan virke stærkt, men vist ikke i realiteten har nogen uønskede praktiske konsekvenser, idet denne form for ost jo ikke er fremstillet her i landet siden 1926. Når den bestående ret til at fremstille margarineost kan give anledning til, at original dansk ost misrekommanderes i udlandet, kan mit parti ikke have nogen betænkelighed ved at tiltræde den højtærede landbrugsministers forslag.

Begrundelsen for landbrugsministerens forslag om et nyt tillæg til den gamle lov af 1911 om handel med smør og fremmede landbrugsprodukter m. v. er ønsket om en tidssvarende kvalitetskontrol. Den gamle lov af 1911 indeholder som bekendt bestemmelser om mærkning og kontrol med en række landbrugsvarer af fremmed oprindelse foruden reglerne om tilvirkning, forhandling og udførsel af dansk smør. Man må vist være enig med den højtærede landbrugsminister i, at den gamle lov på flere punkter virker forældet, og jeg forstår da også, at man er indstillet på, at hele lovkomplekset bør bearbejdes og i en senere samling forelægges i en helt ny affattelse. Man ønsker imidlertid ikke her at foregribe begivenhedernes gang, men vil afvente et tidspunkt, hvor man kan overse konsekvenserne af de ændringer i handelsforholdene, der ventes at ville indtræde ved ophøret af langtidsaftalen med England nu i efteråret. Forventningen om de ændringer, der vil finde sted, gør det imidlertid ønskeligt at træffe bestemmelser om den fremtidige kvalitetskontrol med det lurmærkede smør samt at give landbrugsministeren bemyndigelse til at fastsætte ensartede regler for pakning og mærkning af eksportsmørret, som jo i fremtiden forventes at ville blive solgt i detailpakning i større omfang, end tilfældet er i øjeblikket, hvor størsteparten af smørret sælges i dritler.

Det foreliggende lovforslag skal erstatte tillægsloven af 1942 til den gamle lov og har fået en sådan form, at denne tillægslov af 1942 kan ophæves, når lovforslaget er vedtaget. Derfor gentager lovforslaget en række af 1942-tillægslovens bestemmelser i uændret eller omtrent uændret skikkelse.

Lovforslagets § 1, stk. 1, drejer sig om landbrugsministerens ret til at udøve kontrol med smørkvaliteten på de mejerier, der tilvirker eller ompakker lurmærket smør, og gør disse mejeriers ret til benyttelse af lurmærket afhængig af de til enhver tid fastsatte kvalitetskrav. Herimod kan mit parti ikke have noget at indvende.

§ 1, stk. 2, drejer sig om autorisation til at foretage selve eksporten. Denne eksport foretages jo ikke ofte af de enkelte mejerier, men i de fleste tilfælde af en eksportorganisation, enten en andelsorganisation eller et privat eksportfirma. Retten til at eksportere hviler også i øjeblikket på en sådan autorisation. Villkårene for at opnå denne autorisation tænkes ikke ved nærværende forslag i det væsentlige ændret, og det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at det på ingen måde er hensigten at afsvække kravene til eksportørerne. Det er der næppe heller nogen der ønsker. Man må vel her blot have lov til at forudsætte, at kontrollen med smørret og dets opbevaring inden eksporten udøves på en sådan måde, at den ikke griber mere end højest nødvendigt ind i smørekseporterhvervets frie forhold, og tilrettelægges på en sådan måde, at den er til mindst mulig gene for handelens udøvere. Men som sagt, alle har vel interesse i, at det smør, der eksporteres fra Danmark, stæde med rette kan bevare sit ry som et førsteklases produkt — når det så blot i fremtiden ikke må blive blandet med andre landes smør, før det sælges til det engelske publikum.

§ 1, stk. 3, drejer sig om retten til at handle med smør på hjemmemarkedet. Her medførte forholdene under krigen en meget væsentlig ændring. Eksporten blev lagt om fra England til Tyskland, andre lande måske også, og kunne ikke mere gå gennem de private eksportører. For at disse eksportører kunne bevare deres eksistens, fik de i praksis en til kontrolbestemmelserne knyttet autorisation til at handle en gros på hjemmemarkedet, en ret, der til gengæld blev indskrænket for de enkelte mejerier. Dette berørte særlig enkelte stor-københavnske konsummælkforsyninger, der traditionelt foruden mælken havde indkøbt og videresolgt betydelige kvantiteter smør. Det må på en måde forekomme naturligt, at man nu igen søger at skabe den fri-

[Reedtz-Thott.]

hed for handel med smør på hjemmemarkedet, som eksisterede, inden krigen ændrede vilkår medførte bestemmelserne af 1942. Omvendt kan man sige, at smørhandelens vilkår stadig er særdeles bundne, idet hovedparten af det danske eksportsmør stadig sælges samlet til det engelske Ministry of Food, at altså lignende frie forhold for de private smørekseportfirmaer eksisterer den dag i dag som i 1942. Denne regeringshandel i England skal jo nu ophøre til efteråret, et forhold, som de private smørekseportører naturligvis har set frem til med stor forventning, idet de herved igen efter 15 års forløb kan optage forbindelsen med deres gamle aftagere i England og formidle eksporten på samme måde som før krigen. Smørekseportørerne har i den mellemliggende periode haft meget trange vilkår. Mange af disse firmaer er gamle foretagender, der i sin tid selv som de første har skabt et marked i udlandet for dansk smør, et marked, som de faktisk har været afskåret fra siden krigen begyndelse. De har imidlertid bevaret forbindelsen med deres gamle aftagere, og de har også bevaret forbindelsen med deres gamle leverandører, de danske mejerier, og denne forbindelse er netop bevaret derigennem, at de har kunnet afsætte det smør, som de fra gammel tid har været vant til at købe på det danske marked. Eksportørerne frygter, at en frigivelse af handelen på hjemmemarkedet vil medføre vanskeligheder for dem med hensyn til salg af smør til hjemmemarkedet i sædvanligt omfang; de frygter altså for at miste forbindelsen med nogle af deres leverandører netop på tærskelen til den dag, hvor de igen kan gå ud og sælge deres leverandørers varer på det engelske marked, som de plejede. Desuden frygter de, at der kan opstå nogen forvirring på hjemmemarkedet, navnlig i det storkøbenhavnske område. På den anden side kan man ikke nægte, at netop de mejerier og mælkeforsyninger, der i årene indtil 1942 havde et gammelt og naturligt salg af smør her i København, længe har følt det som en uretfærdighed, at de ikke frit og direkte fra mejerierne kunne købe smør i det omfang, deres salgsmuligheder tillod det, men var tvunget til at handle gennem de autoriserede eksportfirmaer.

Jeg nævner disse ting, for at det skal stå

klart, at der er forskellige erhvervsinteresser knyttet til dette forslag, og jeg håber, det må være muligt at afveje disse interesser på en sådan måde, at lovændringen ikke vil gøre skade, samtidig med at de nødvendige forholdsregler i forbindelse med den nye pakkemetode kan fremmes. Jeg kunne tænke mig, at dette eventuelt kunne foregå på den måde, at man administrativt fastsatte visse overgangsbestemmelser f. eks. for hovedstadsområdet og andre større områder på en sådan måde, at man gav de mejerier — herinde drejer det sig jo særlig om de store mælkeforsyninger — der tidligere havde haft eller naturligt burde have et betydeligt detailsalg af smør, autorisation til at købe og sælge smørret frit som forhen, medens man ikke gav frit slag for mejerier, der ikke før krigen havde handlet direkte med detaillisterne, før f. eks. om et halvt år, altså efter 1. oktober 1955, da kontrakten med Ministry of Food ophører.

Jeg håber, at den højtærede landbrugsminister vil være forstående overfor eventuelle ønsker i denne retning udfra et vist retfærdighedshensyn til de smørekseportører, der meget imod deres vilje har været bundet i deres legitime og gavnlige virksomhed i de mange år, hvor dette Danmarks vigtigste eksportprodukt har været undergivet regeringshandelens begrænsninger. Jeg gør mig til talsmand herfor ikke alene af hensyn til smørekseportørerne, men endnu mere af hensyn til den kommende konkurrence, som jeg håber vil opstå indenfor smørhandelen i fremtiden, altså efter 1. oktober, når denne handel bliver helt fri. Jeg har den tro, at en fornyet konkurrence om at finde god og lønnede afsætning for dansk smør til et varierende antal større og mindre kunder på det engelske marked, ja, overalt i verden, vil stimulere ikke alene afsætningens mængde, men også de priser, der kan opnås for smørret til gavn ikke alene for den danske landmand, men også for Danmarks slunkne valutakasse. Jeg tror, at erfaringen i de seneste år har vist, at afsætningen, om jeg så må sige, fra een stor leverandør til een stor kunde ikke har givet mulighed for at opnå en tilstrækkelig høj pris for smørret, idet den danske eksportorganisation, både dengang landbrugsministeriet forestod den og nu, hvor den er under De danske Mejeriforeningers Fælles-

[Reedtz-Thott.]

organisations kontrol, altid har været den lille i forhold til den dominerende engelske aftager.

Disse bemærkninger skal ikke forstås som en stillingtagen til de eksportbestræbelser og den langtidslinie, som mejerikontoret i Aarhus står som eksponent for, men blot som et udtryk for min overbevisning om, at fri konkurrence også på dette område i længden skaber os både den konstanteste afsætning og de priser for varen, som er bedst i overensstemmelse med verdensmarkedets priser.

Jeg har tilladt mig disse principielle bemærkninger også på foranledning af den højtærede landbrugsministers udtalte ønske om senere hen at tage hele denne lovgivning op til ny affattelse og skal iøvrigt blot slutte med for denne tillægslovs vedkommende at tilsige den højtærede landbrugsminister mit partis villige støtte til at søge de bestemmelser gennemført, som nu skønnes at være rimelige og nødvendige.

Aage Fogh: Begge de foreliggende lovforslag har til opgave at underbygge mulighederne for at garantere kvaliteten af vore landbrugsprodukter, først og fremmest smørret, og derfor kan vi selvfølgelig tilsige en velvillig behandling i udvalget.

Jeg vil dog gerne forud overfor den højtærede landbrugsminister rejse det spørgsmål, om ikke det ville være rimeligt i stedet for denne stykvisse lovgivning straks at gå til en revision. Jeg synes ærlig talt, at de her foreliggende forslag er noget af et bevis på dårlig lovgivning. Når der f. eks. i § 6, stk. 2, i forslaget til lov om tillæg til loven af 1911 anføres følgende:

„Bøder for overtrædelse af bestemmelserne i fornævnte lov af 12. april 1911, afsnit I og afsnit III, forsåvidt bestemmelserne vedrører smør, i lovene nr. 109 af 10. april 1926 og nr. 109 af 31. marts 1930 om tillæg til nævnte lov samt i nærværende lov“ o. s. v.

— tror jeg, man her har det bedste bevis på, at denne lovgivning er blevet så indviklet, at den bør revideres helt fra grunden af.

Jeg vil derfor gerne overfor den højtærede landbrugsminister rejse det spørgsmål, om ikke det var muligt, i stedet for at

gennemføre denne tillægslov, at vente til efteråret og da gennemføre den endelige lov og at benytte den mellemliggende sommer til en grundig kulegravning af alle de herhenhørende problemer, der jo står i nøje forbindelse med hinanden. Det er nævnt af tidligere ordførere, at loven af 1911 så langt fra svarer til forholdene i dag, og jeg synes derfor, det er betænkeligt at bygge videre på den. Jeg har fremdraget disse ting her, fordi jeg gerne vil rejse dem til diskussion i udvalget.

Jeg vil også gerne spørge den højtærede landbrugsminister, om de erhverv, der er interesseret i smørhandelen, udover mejerierne, har haft lejlighed til at udtale sig med hensyn til den revision, der her er foreslået, eller om de er holdt i uvidenhed om disse ændringer og først kan få lejlighed til at tage stilling til dem under udvalgsarbejdet.

Altså, vi er villige til en behandling i udvalg, men vi havde ønsket en grundig revision i stedet for denne stykvisse lovgivning, der her er tale om.

Fuglsang: Jeg kan på mit partis vegne tiltræde begge de to forslag.

Motiveringen for forslaget om margarineosten er jo, at man mener herigennem at kunne ramme en pæl gennem visse rygter om, at vor ost på grund af dens billighed ikke kan være et animalsk produkt, men må være fremstillet af margarine. Hvis forslaget kan være en effektiv faktor til at modvirke disse rygter, vil det tjene sit formål, og vi vil i hvert fald ikke modsætte os dets gennemførelse.

På samme måde kan vi tiltræde forslaget om handel med smør og fremmede landbrugsprodukter. Det er jo almindeligt kendt, hvilken betydning netop eksporten af smør har for vort lands økonomi, og det er også almindeligt bekendt — således som det også siges af den højtærede landbrugsminister — at vi kan vente i fremtiden at komme ud for en stigende konkurrence på det felt. Under hensyn hertil er det kun prisværdigt, at vi gør, hvad gøres kan for at hævde os på dette område. Jeg ved nok, at man i øjeblikket gennemfører en ganske stærk propaganda for vort smør og andre landbrugsprodukter, men erfaringen viser også, at propaganda alene ikke gør det i det lange

[Fuglsang.]

løb. Når vort smør står så stærkt, som det gør, skyldes det vitterligt den høje ensartede kvalitet, som vi gennem en årrække har været i stand til at bevare, og eftersom dette forslag har til hensigt gennem kontrol at sikre denne høje kvalitet i tiden fremover, kan jeg altså tilsige det vor støtte.

Tholstrup: Det drejer sig om en ny tillægslov, og altså en ny bemyndigelseslov, til de i forvejen mange love og tillægslove om smør. Det er snart ikke til at finde ud af for menigmand, og heller ikke for de folk, der til daglig har med loven at gøre.

Jeg er enig med det ærede medlem hr. Aage Fogh i, at det var bedre at fremme en ny smørlov, som der jo sidder et udvalg og arbejder med, et udvalg, der netop er nedsat af smørsalgsorganisationerne, private og kooperative. Man tør nok sige, at dette udvalg arbejder langsomt, ja, det synes nærmest at være standset, i hvert fald har det ikke holdt møder siden marts 1954, og der kan være grund til at spørge om, hvorfor dette udvalgs arbejde tilsyneladende er stillet i bero. Lige efter at det var blevet nedsat, blev der holdt 4 møder, og man kunne have ventet, at møderækken var blevet fortsat, så vi havde fået en ny lov forelagt i stedet for en ny lap på de i forvejen meget lappede bukser. Det er halve foranstaltninger, der gennemføres, og det vil efter min mening virke til skade for den frie erhvervsudøvelse og dermed til skade for landbruget som helhed. Det er også til skade for forbrugerne; når der er for store omkostninger fra producent til forbruger, går det ud over begge parter. Det er kun under frie forhold, hvor man opretholder eller fremmer den ædle kappestrid mellem andelssalgsorganisationerne og private eksportører, at man kan regne med, at den højeste pris opnås, og at alle bestræbelser under sådanne forhold går i retning af at bevare og forbedre kvaliteten. I konkurrence er det nemlig ikke alene prisbilligheden, der tæller, men også kvaliteten.

Vi har jo set, hvordan det er gået under monopolsalget, hvor det var det velsignede Aarhuskontor, der bestemte alt. Vi har fået denne Englandsaftale, som har været en fornyelse af tidligere aftaler, der gang på gang har vist sig bagefter at have kostet landbruget hundreder af millioner i tab. Det påstås, at vi alene ved den sidste aftale må regne med et tab på 100 mill. kr. Det er også gået ud over dansk smørs gode omdømme, fordi man ikke har kunnet give det fri herhjemme og derfor har ladet det blive i hænderne på Ministry of Food i England, hvor man har blandet smørret med andet smør og gemt det i kølehuse, hvor der ikke var særlig koldt, indtil det var blevet tilpas harsk, så man ikke kunne gemme det længere, men blev nødt til at sælge det. Til trods herfor er der dog stadig et salg af smør, selvom der er gjort alt muligt for at ødelægge det. Stabiliserer vi denne monopoltendens, så monopolet bliver fuldgyldigt, er kappestriden forbi for evigt, og så er der ikke længere noget incitament til at forbedre kvaliteten. Derfor tror jeg, det ville være bedre at bevare dette incitament til forbedring af kvaliteten end at give en hel masse love og gennemføre foranstaltninger, som kun kan overholdes med kontrol og magt. Hvis ikke der er et ønske om at overholde bestemmelserne ud fra egne interesser, er jeg ikke sikker på, at det vil give et godt resultat.

Det mærkelige ved dette lovforslag er, at det tilsyneladende ikke engang er blevet drøftet med Foreningen af Eksportører af dansk Smør eller De samvirkende Andels-eksportforeninger, inden det er blevet udarbejdet og forelagt. Det undrer mig meget, og jeg vil gerne spørge: Hvorfor er man ikke gået den sædvanlige vej og har drøftet et sådant forslag med de virkelig sagkyndige? Der er i denne lov store muligheder for misbrug af magt, som vi er meget betænkelige ved, og vi vil gerne spørge ministeren, om han kan give garantier for, at gennemførelsen af dette lovforslag ikke forstærker monopolet. Jeg vil også gerne spørge, om

[Tholstrup.]

ikke ministeren er enig med mig i, at de bedste resultater opnås i fri konkurrence mellem andelseksportforeningerne og de private eksportører.

Med hensyn til det andet lovforslag om forbud mod tilvirkning af margarineost er vi mere venligt stemt.

Ministeren for offentlige arbejder (Carl Petersen): Jeg takker samtlige partiets ordførere for deres venlige modtagelse af de to lovforslag. Jeg har forstået på ordførerne, at man ønsker lovforslagene behandlet i et udvalg, og dér vil der jo blive rig lejlighed til at drøfte de spørgsmål, som er rejst her, med landbrugsministeren, når han kommer hjem fra Paris.

Det ærede medlem hr. Peder Christensen (Rebild) kunne ønske noget mere klarhed over, hvad grunden er til, at man flytter smørkontrollen fra eksportørerne til „smørkontrollen“. Jeg mener at kunne svare, at årsagen er den, at når man vil opnå mere frihed mellem eksportørerne, vil det være vanskeligere at holde den ønskede kontrol, og så vil man samle den i smørbedømmelsen. Jeg vil tro, at det er det, ministeren har haft i tankerne, når han har formet paragraffen sådan.

Det er sikkert rigtigt, hvad det ærede medlem hr. Reedtz-Thott nævnte med hensyn til de private eksportørers stilling. Det vil vel altid være sådan, at når man gennem en række år har haft en vis autorisation, altså en vis eneret på et stykke arbejde, og dette forhold så pludselig bliver ændret, vil der opstå en vis misfornøjelse. Men jeg vil gerne gøre opmærksom på, at de bestemmelser, vi har i øjeblikket, kom til verden i en ekstraordinær situation. De var et produkt af krigen og de vanskeligheder, vi gennemgik, og det har vel nok dengang været meningen, at når krigen var forbi og vi igen fik normale forhold, skulle der også på dette område gælde normale forhold. Men jeg skal sige til landbrugsministeren, at spørgsmålet om en eventuel overgangstid har været rejst, og så er det muligt, det kan drøftes i udvalget, om der kan gøres noget.

Det ærede medlem hr. Aage Fogh og vist også det ærede medlem hr. Peder Christensen (Rebild) rejste det spørgsmål, om det

nu var klogt at vedblive at lovgive stykkevis, som det her er gjort. Jeg må give de ærede medlemmer ret i, at loven efterhånden bliver vanskelig at finde ud af. Men jeg vil tro, at det har været ministerens tanke, at når hele dette lovkompleks skal til revision, vil det tage sin tid, og han har formentlig ikke ment, at der ville være den tilstrækkelige tid til at gennemgå materialet og have den nødvendige kontrol i orden inden efteråret, hvor aftalen med England, vor hovedaftager, skal træffes.

Jeg er ikke i stand til at svare på, om smørhandelen er spurgt, men det er også et spørgsmål, som kan blive besvaret i udvalget.

Det ærede medlem hr. Tholstrup spurgte mig, om jeg ikke havde den opfattelse, at man ved vedtagelsen af dette lovforslag ville få et stærkere monopol. Det er ikke min opfattelse. Jeg er enig med det ærede medlem i, at det ville være sundt at have en naturlig konkurrence mellem private og andelsforetagenderne. Andelsforetagenderne skal jo netop vise deres styrke ved, at de er i stand til at konkurrere, deri er det ærede medlem og jeg fuldt enige.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Lund Jensen: Da der nu fra forskellige sider er udtalt ønske om udvalgsbehandling, skal jeg tillade mig at foreslå, at de to lovforslag henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om indfødsrets meddelelse m. v.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1217; fremsættelsen findes i tidenden sp. 2543).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.